

Tapal avati Tartu rahu aastapäeval vabadussõja ausamba mälestustahvel

EVA KLAAS

eva.klaas@ajaleht.ee

Eile tähistati Tapal vanal kalmistul vabadussõja ausamba juures ja linnakalmistul Imastu sõjainvaliidide kodu rahulas mälestusminutitega Tartu rahu lepingu sõlmimise 97. aastapäeva. Ühtlasi taasavati mälestustahvel vabadussõja ausambal.

Tapal vanal kalmistul asuv vabadussõja ausammas avati 1920. aastate lõpus. Ausammas on pühendatud leitnant Hans Koivale ning kolmele tundmatule sõdurile, kes hukkusid 1918. aasta detsembris Jõepere mõisa juures toimunud lahingus, kuid kaudselt on see püstitatud kõigi

vabadussõjas langenute mälestuseks.

Tapa muuseumi juhataja Tiina Paas meenutas, et pärast 1955. aastat, kui vanale kalmistule enam ei maetud, hakkas see võssa kasvama ning võsastunud alal säilis ausammas, kuigi selle mälestustahvel oli lõhutatud.

Kohaliku muinsuskaitse sellise eestvõttel puhastati kalmistu 1989. aastal ning korrastati ka vabadussõja ausammas.

1991. aastal asetati hauakivile mälestustahvel kirjaga "Isamaa ilu hoieldes, vaenlase vastu võideldes. Leitnant Hans Koiva ja kolm tundmatut sõdurit langenud Jõeperes 1919". 1990. aastate alguses lõhuti mälestus-

Eile taasavati vabadussõja ausamba mälestustahvel Tapal pärast seda, kui uuele tahvlile olid tehtud ajalooandmete täpsustused Jõepere lahingu toimumisaasta osas.

EVA KLAAS

tahvli mitmel korral ning see tuli uuesti paigaldada.

Eile avati mälestustahvel taas, kuna ajalugu uurides selgus, et Jõepere lahing toimus 1918. aastal. Nii otsustas Tapa vallavalitsus tellida uue daatumiga mälestustahvli.

Tapa muuseumi juhataja Tiina Paas pidas oluliseks, et ajaloolised faktid oleks jäädvustatud korrektselt. Pärast taasiseisvumist taastati kunagine tahvel. Üks inimene mäletas, mis sellel kirjas oli, ning tema meenutuste põhjal koostati tekst. Tookord oli vähe võimalusi seda täpselt kontrollida. Tiina Paas selgitas, et Hans Koiva ei olnud langenud leitnandi sünnijärgne nimi. Nimeks pan-

di talle hoopis Hans Kõwa, mis 1909. aastal eestindati Hans Kõivaks. Sõjaväes sai nimest aga mingil põhjusel Hans Koiva.

Aastaarv võis valesti kirja saada seetõttu, et Jõepere lahingus hukkus Hans Koiva küll 22. detsembril 1918. aastal, kuid mulda sängitati ta koos kolme tundmatu sõduriga ilmselt jaanuari alguses, matuste täpne kuupäev on teadmata.

Mälestusminutitel Tapa kalmistutel osales ligi kakskümmend inimest, sealhulgas kaitseväge, Kaitseliidu ja Tapa vallavalitsuse esindajad.

Mälestustahvli õnnistas Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku Kuressaare Püha Nikolai koguduse preester Roland Tõnisson.